

Ärliga präster

I maj noterade man i bloggvärlden (påpassligare än vanliga massmedia) två fall där präster i Svenska kyrkan offentligt förnekat viktiga punkter i trosläran. En kyrkoherde i Norrköping twittrade den 4 maj: »Jungfrufödseln är mkt intressant! Jag tror inte på den, trots präst. Gudssongrejen har inte med gudsspermier att göra tror jag». Och Annika Borg rapporterade på bloggen *kristen opinion* den 22 maj att hon hört följande replikskifte mellan två präster i en offentlig diskussion: Präst A hävdar: »Att Jesus är Messias är inskrivet i kristendomens DNA», vartill prästen B svarar: »Nej, jag tror inte att Jesus är Messias, jag har mer av en vishetskristologi». Alltså menar präst B att bekännelsen »Jesus är Kristus (Messias)» – en urkristen kärnövertygelse som människor var villiga att dö för – idag är en valfri formulering, som man kan ha eller (helst) mista.

Eftersom både jungfrufödelsen och sanningen att Jesus är Messias/Kristus nämns i den kyrkans trosbekännelse som alla gudstjänstbesökare hör och vanligen stämmer in i varje söndag, kan det knappast vara okänt för de två nämnda prästerna att de uttalar sig mot den kristna tron och tar avstånd från den. De hävdar därmed att kyrkan ljuger för människor i sin bekännelse, och att de själva vet bättre.

Hållningen väcker frågor om både sanning och moral. Den första enkla sanningsfrågan är »Hur vet de det?» Har de vägande argument för att underkänna Skriftens och kyrkans klara undervisning genom seklerna, eller följer de bara den avkristnade omgivningens opinioner? Men samtidigt opinion om kristen tro är att den är helt grundlös, falsk och otrolig – och det är svårt att tro att någon kristen (präst) skulle hålla med om det. Så vilken är då den kunskapsteoretiska basen för dessa prästers partiella förnekelse av kristen tro – det egna superba omdömet?

Den ofrånkomliga och större sanningsfrågan är naturligtvis vilken epistemologisk grund det finns för att tro på Gud och hans uppenbarelse. Kristen tro måste tala sanning om Gud, trots att det mänskliga språket nästan sprängs av försöket att göra det. Den sanningen måste sägas, helt enkelt för att den är empiriskt sann, »vi kan inte tuga med vad vi har sett och hört» (Apg. 4:20). Kristologin är ytterst baserad på personlig och oförneklig erfarenhet, först hos Jesus själv och sedan hos hans utvalda sändebud, och självklart tolkad med Andens och Skriftens hjälp. Också treenighetsläran är ofrånkomligt sann på samma grunder, trots att den, som alla paradoxala sanningar, är mycket svår att tro på.

Om detta är lärjungarna och hela den apostoliska kyrkan sända av Kristus att vittna och ska göra det till tidens ände. Vad det egna lilla förnuftet, ständigt överskvalpat av samtidigt »vishet» som det är, har att säga om saken är av ringa betydelse. Det som avgör vad det gudomliga Ordets tjänare ska säga om Jesus är, om uttrycket tillåts, Kyrkans stora förnuft, hennes djupa, ja, eviga, vetande om honom som är »vår vishet från Gud, vår rättfärdighet, vår helighet och vår frihet» (1 Kor. 1:30).

Det betyder inte att den kristna hållningen inför Guds suprema verklighet är en attityd av blind underkastelse och förnuftsfrött upprepande av övertagna formuleringar. Att bejaka och ansluta sig till Guds uppenbarelse innebär också ett frimodigt tankearbete med målet »att avgöra vad som är Guds vilja» (Rom. 12:1–2), att verkligen tänka Guds tankar. Credo ut intelligam, »jag tror för att förstå Gud och verkligheten bättre», är den augustinsk-anselmska formuleringen av den för varje kristen livslånga uppgiften att lära sig förstå mer om Gud. Det arbetet sker inte utanför trons rum, men inte heller utan intellektuell kamp och egen utveckling – med möjlighet både till fastkörning och misstag och till genuin växt.

Det finns en betydelsefull skillnad mellan att ha svårt för att tro på den kristna bekännelsen – det är en gemensam åkomma för alla oss med mänskliga intellekt – och att förneka den. I det senare fallet sätter man sig själv över Guds vishet och tror precis som världen, att den bara är oförnuftig och otrolig. Och därmed har man också tagit steget ut ur tron och ställt sig bland dess motståndare och föraktare – en plats som i varje fall kyrkans präster har lovat att inte inta.

Vår kyrkas präster har i offentliga och bindande löften lovat »att stå fast i kyrkans tro, rent och klart förkunna Guds ord så som det är givet i den heliga Skrift och så som det är omvitnat i vår kyrkas bekännelse». Och därför kan den moraliska frågan inte undvikas. Vilken rätt har en person att bryta de löften som avgivits i ordinationen till präst och som är en grundförutsättning för att inneha prästämbetet i Svenska kyrkan?

Kan man verkligen inte tro längre, inte ens efter samtal och tänkande tillsammans med kloka medkristna, måste man naturligtvis sluta som präst. Det man moraliskt sett inte kan är att bryta prästlöftena och ändå fortsätta som om ingenting hade hänt, eller till och med förkunna sin egen högre visdom rakt emot kyrkans. Det skulle med rätta av andra människor uppfattas som ett medvetet svek, ett slags parasitism på kyrkan utan annan motivering än den egna personens betydelse och behov.

Att dessa präster säkert uppfattar sig vara ärliga, fria och modiga i sitt rymdskapande förnekande är inte ett hållbart försvar för att stanna i både förnekelsen och prästämbetet. Ärlighet är en mer omfattande dygd än att bara säga det man just tänker. Den ställer också krav på kontinuerlig sanningsenlighet. Eller med andra ord: en viktig komponent i ärlighet är ordhållighet. Har man lovat att förkunna tron som Skriften gör, så har man valt att vara förblivande ärlig mot det åtagandet – och andra har rätt att tro att man håller sitt ord.

En prästs offentliga avsteg från den kristna tron är inte vederbörandes ensak. Som herde och tjänare av andra med Guds Ord sprider en präst trons smitta – eller otrons. Den offentliga otrons hos trons offentliga företrädare skapar osäkerhet om trons innehåll och förpliktelse för andra kristna också. Om vederbörandes samvete inte är känsligt nog för att se detta och dra adekvata slutsatser av det, får kyrkan hoppas på känsligheten hos biskopens samvete – den person som har fått tillsynsuppdraget att försvara kyrkans tro också mot angreppen inifrån.